

Évközi 6. vasárnap

Jer 17,5-8

„Áldott az az ember, aki az Úrban bízik”

Ezt mondja az Úr: „Átkozott az az ember, aki emberben bízik, aki halandóra támaszkodik, és szíve elfordul az Úrtól. Olyan lesz, mint a cserje a pusztában: Ha valami jó jön, semmit sem lát belőle, hanem a kiaszott sivatagban tanyázik, sós és lakhatatlan földön. Áldott az az ember, aki az Úrban bízik, akinek az Úrban van a reménye. Olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely gyökereit egészen a folyóig ereszti. Ha jön a hőség, nem kell félnie, lombja mindig zöldellni fog. Szárazság idején sem kell aggódnia, akkor sem szűnik meg gyümölcsöt teremni.”

Jeremiás próféta könyvében ezek a bölcsességi mondások (17,5-11) különös szívet alkotnak a jövődölések, feddések, jajok és egyéb próféta műfajok között. Sokan ezért nem is tartják hitelesen Jeremiástól származó szakaszhoz e bölcsességi irodalom körébe tartozó mondásokat. De meggyőzően érvelni sem lehet ellene. Jeremiás prófétának szolgálata közben az emberek megbízhatatlanságáról igen gazdag tapasztalata lehetett és azt is mindenkinél intenzívebben élte át, hogy Isten az ember egyetlen menedéke.

A téma irodalma az Ószövetségben igen gazdag (Zsolt 52,10; Péld 3,18.11,13; Sir 24,13 sköv). Gyakran az Istenben bízó embert zöldellő fához hasonlítja a bölcsességi szerző. Hasonlóan többször találkozhatunk az Istenbe és az emberbe vetett bizalom szembeállításával is (Zsolt 39,5.117,8-9.145,3 sköv). A legismertebb ellentétpárt az első zsolttárban olvashatjuk az Istenben bízó és a gonoszokban bízó ember sorsáról. Mindegyik esetben a képek azt szolgálják, hogy lássuk: az igazi vallásos ember menedéke egyedül az Isten. Más helyen Jeremiás az Istent szíveket és veséket vizsgáló Istennek írja le (11,20.20,12), ami azt jelenti, hogy mélységesen mély tapasztalata volt a lélek eltévelyedéséről, valamint az Istenbe vetett bizalom erejéről is.

Az ószövetségben a bizalom és a reménység rokon fogalmak (Jer 17,7). Ennek alapját Isten ígéretei adják, amelyben az ember mindig bízhat, ráépítheti létét és lelkének nyugalma is, ugyanis Isten hű marad ígéreteihez (2Sám 22,31). Az Istenbe vetett bizalom mindig a jövőre tekint, hosszú távú várakozásra rendezkedik be. Alapvetően abban bízunk, hogy az Isten világa ugyan sérülhet a földön, de törvényei,

igazságossága előbb vagy utóbb szilárdabbnak bizonyulnak az emberi törvényeknél. Jeremiás igen gyakran megtapasztalta, hogy az emberek – legyenek királyok vagy egyszerű katonák, kereskedők, de még az ember barátai is – nem tartják be szavukat, nem teljesítik ígéreteiket. Az emberek számára a túlélés, a saját érdek, az egyéni karrier mindig fontosabb, mint az ígéretei. Érdekeik szerint váltogatják ígéreteiket, nem érdekli őket, hogy ezzel elveszítik a barátaik bizalmát, amely a legerősebb kapocs volt ember és ember között. Így a szó igazi értelmében csak Isten a hűséges. Ő ugyanis változatlan, soha nem változtatja meg a szavát (Jak 1,17). Ezért a szilárdságáért csak bizalmat kér az embertől. Aki bízik Istenben, az megtapasztalja hűségét, annak Isten megadja az erőt a krízis túlélésére (Péld 3,9). A bizalom által az ember is új ismereteket szerez az Istenről.

E gondolat az Újszövetségben is folytatódik, ahol Isten Fia ugyanolyan hűségesnek bizonyult, mint az Atya (Zsid 2,17; Jel 1,5.3.14.19,11), sőt éppen olyan változatlan is.

Jézus Krisztus mutat példát a keresztények számára az Atyába vetett bizalomra. A kísértések ellenére is bebizonyította az Atya iránti töretlen bizalmát (Zsid 2,13). Rendíthetetlen bizalmát Isten iránt a keresztén, ellenségei gúnyolódásai közepette is megőrizte (Mt 27,43).

Az emberekbe vetett bizalom viszont bolondság, mert akármilyen hatalmas is egy ember (Zsolt 118,8.9) és álljon bármilyen közel is a másikhoz, akkor sem lehet benne teljesen megbízni (Mik 7,5). Egyrészt mert halandó (Jób 8,9), másrészt, mert nincs ereje ahhoz, hogy másokat megtartson. Ráadásul az ember természeténél fogva megbízhatatlan, ezért aki csak önmagában bíz, az nagy hibát vét, sőt Isten átkát is magára vonja (Jer 17,5).

Azt tapasztaljuk, hogy korunk a bizalmi válságok kora. A piacról élő emberek inkább kihasználják, mint tisztelik mások bizalmát. Az emberek között vergődő és másokkal bizalmas dolgait megosztó embernek számtalanszor kell tapasztalnia, mennyire becsapták. Ugyanakkor szinte vadászat folyik a bizalom megnyeréséért. A reklámok arra szolgálnak, hogy a nézőben, hallgatóban bizalmat keltsenek, és így rabul ejtsék, vásárlóvá tegyék. A többszörösen becsapott ember bizalmatlan lesz, amihez gyakran gonoszság is társul. A bizalmatlan és gonosz emberek pedig mindennél mélyebben tudják sebezni egymást. Az Istenben bízó emberek ezért talán könnyebben ismerik fel egymást, és egy másik társadalmat alkotnak az emberek között. Ezért az Istenben igazán bízó embert nem érinti meg a gonoszság. Isten a védelmezője.